

Uitzonderingmaatregel voor toepassen van zaaizaad behandeld met NNI's van suikerbieten, slasoorten, andijvie en wortelen voor 2019

Verbod op neonicotinoïden en het gevolg voor zaaizaadbehandelingen

Dit voorjaar had de EU zich uitgesproken voor een verbod op het gebruik van neonicotinoïden (NNI). Het gaat over de volgende drie neonicotinoïden: clothianidin, imidacloprid en thiamethoxam. Voor België komt er nu een 120-dagenregeling om het uitzaaien van zaaizaden behandeld met clothianidin of thiamethoxam toch tijdelijk toe te laten in een aantal teelten.

Op 27 april 2018 hadden de experts van de 28 EU-lidstaten het licht op groen gezet voor een verbod op het gebruik van de neonicotinoïden clothianidin, imidacloprid en thiamethoxam. Dit verbod schrijft voor dat gewasbeschermingsmiddelen die één of meer van de drie neonicotinoïden bevatten enkel nog mogen worden toegepast op gewassen die gedurende de volledige levenscyclus in een permanente kas blijven, of op zaaizaden die alleen bedoeld zijn voor gebruik in permanente kassen (waarbij het verkregen gewas de hele levenscyclus in deze kas blijft).

Dit heeft grote gevolgen voor o.a. suikerbieten-, slasoorten-, andijvie en worteltelers in openlucht.

Neonicotinoïden worden in de zaadcoating toegepast o.a. ter bestrijding van bladluizen in de genoemde teelten, bodeminsecten in suikerbieten en groentevliegen in wortel, wollige wortelluis in sla/ andijvie.

Het alternatief is een volveldse bespuiting met insecticiden wat zowel op vlak van duurzaamheid, milieuvriendelijkheid en werkzaamheid minder scoort.

120-dagenregeling

België heeft een 120-dagenregeling goedgekeurd om clothianidin en thiamethoxam toch tijdelijk toe te laten als zaadcoating in suikerbieten, wortelen, andijvie en slasoorten. Dit weliswaar onder strikte voorwaarden. **Deze regeling geldt dus NIET voor voederbieten.**

Het doel van een 120-dagenregeling is om de desbetreffende teelt te redden indien er geen alternatieve middelen zijn en om de economische rendabiliteit ervan te verzekeren als deze in het gedrang komt. Een 120-dagenregeling is wel maar voor 1 teeltjaar en dus éénmalig geldig voor de toepassing gedurende een periode van 120 dagen.

Voorwaarden bij gebruik neonicotinoïden

Deze voorwaarden zullen worden opgenomen in de IPM-checklist Vlaanderen en zullen worden gecontroleerd tijdens de reguliere Vegaplan audit. Onderstaande beperkingen worden opgenomen in de IPM checklist Vlaanderen en zijn verlichtingen van categorie 1 (major) bij een Vegaplan- of IPM audit.

Voor suikerbieten, wortelen, sla en andijvie waarvan het zaaizaad behandeld is met de neonicotinoïden clothianidin en/of thiamethoxam gelden volgende beperkingen in de teeltrotatie:

- Gedurende twee teeltjaren na de uitzaai mogen geen bijenattractieve bloeiende (zie bijlage 1) gewassen of lijst te raadplegen op [fytowebe](https://fytowebe.be/nl/wetgeving/gewasbescherming/120-dagen-toelatingen-voor-noodsituatiesbij-de-toelating), (<https://fytowebe.be/nl/wetgeving/gewasbescherming/120-dagen-toelatingen-voor-noodsituatiesbij-de-toelating>) uitgezaaid/geplant worden. Bloeiende groenbedekkers kunnen op voorwaarde dat de bloei voorkomen wordt door mechanische behandeling.
- Gedurende de daaropvolgende drie teeltjaren kunnen minder bijenattractieve gewassen (zie bijlage 2 of lijst te raadplegen op [fytowebe](https://fytowebe.be/nl/wetgeving/gewasbescherming/120-dagen-toelatingen-voor-noodsituatiesbij-de-toelating)), (<https://fytowebe.be/nl/wetgeving/gewasbescherming/120-dagen-toelatingen-voor-noodsituatiesbij-de-toelating>)

[noodsituatiesbij de](#) toelating) uitgezaaid/geplant worden zoals aardappelen, maïs, vezelvlas....

- In geval van **cultuurcontract**:
 - VERPACHTER voegt een ondertekende verklaring per perceel toe aan het cultuurcontract met de vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, sla, andijvie of wortelen al dan niet behandeld werden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiametoxam
 - De PACHTER voegt een ondertekende verklaring toe aan het cultuurcontract, per perceel met een vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, sla, andijvie of wortelen al dan niet behandeld zullen worden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiametoxam.

Voorbeeld

Hieronder vindt u een aantal voorbeelden van verschillende teeltrotaties voor suikerbieten; Voor de andere teelten gelden dezelfde mogelijkheden. De eerste 3 voorbeelden kunnen wel en zijn in orde, de onderste 2 voorbeelden kunnen NIET.

Dit omdat in voorbeeld 4 maïs pas in 2022 (in het 3de jaar volgend op behandelde zaaizaden aangezien mais een minder-bijenattractief gewas is) geteeld mag worden.

In voorbeeld 5 mogen de aardappelen en vlas ook pas in 2022 geteeld worden. Bovendien mogen in dit voorbeeld erwten pas vanaf 2025 (in het 6de jaar volgend op de suikerbieten aangezien erwten een bijenattractief gewas zijn)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
OK	Zaaizaden behandeld met neonicotinoïden	Wintertarwe	wintergerst	Vlas	Maïs	wintertarwe	erwten
OK	Zaaizaden behandeld met neonicotinoïden	cichorei	wintertarwe	maïs	aardappelen	wintertarwe	erwten
OK	zaaizaden behandeld met neonicotinoïden	Wintertarwe	Wintergerst	Suikerbieten behandeld met neonicotinoïden	Wintertarwe	cichorei	maïs
NIET OK	zaaizaden behandeld met neonicotinoïden	wintertarwe	maïs	Aardappelen	Wintertarwe	wintergerst	maïs
NIET OK	zaaizaden behandeld met neonicotinoïden	aardappelen	vlas	wintertarwe	wintergerst	erwten	maïs

Controle en sancties

Deze voorwaarden zitten vervat in de IPM-richtlijnen (Integrated Pest Management) en de Vegaplanstandaard. Het zijn dus de OCI's (Onafhankelijke Controle Instanties) die IPM controleren op landbouwbedrijven die deze richtlijnen zullen opvolgen en indien nodig gepaste en strenge sancties opleggen.

Meer informatie over de toepassing van IPM in Vlaanderen vind je op de website van het departement landbouw en visserij en ook op fytoweb, (<https://fytoweb.be/nl/wetgeving/gewasbescherming/120-dagen-toelatingen-voor-noodsituatiesbij-de-toelating>).

Bijlage 1: lijst van mogelijk gewassen na uitzaai van behandeld zaaizaad

Niet bloeiende of bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid/geplant worden in de twee jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met thiametoxam en/ of clothianidin	
Chinese kool,paksoi en komatsuna	Engels raaigras
Italiaans raaigras	Andijvie,radicchio rosso, suikerbrood
Asperge openlucht	Asperge productieveld
Asperge productieveld openlucht	Babyleaf geogst tot het stadium 8 bladeren
Bieslook consumptie bladeren en/of stengels	Bieten
Bloemkool (witte en groene)	Boerenkool (krulkool, palmboerenkool)
Bosuien (lente-ui)	Broccoli
Cichorei	Citroenmelisse (consumptie bladeren en/of stengel)
Dille (consumptie bladeren en/of stengel)	Dragon (consumptie bladeren en/of stengel)
Gazons en grasvelden (behalve golfterreinen)	Gerst
Golfterreinen	Grasland-weiland
Grasteelt	Graszaadteelt
Haver	Haver (zaadproductie)
Kervel (consumptie bladeren en/of stengels)	Knoflook
Knolselder	Knolvenkel
koolraap	koolrabi
mergkool en voederkool	mierikswortel
miscantus	pastinaak
peterselie (consumptie bladeren en/of stengels)	prei
prei (zaaibed)	raap (stoppelraap,meiraap)
radijs	rammenas en rettich
rode biet	rogge
roomse kervel (consumptie bladeren en/stengels)	rozemarijn (consumptie bladeren en/of stengels)
rucola	schorseneren
selderij(bleek-, groene en witte)	sjalot
slasoorten	sluitkool (kabuiskool, witte, rode, savooi- en spitskool)
snijselder	sorghum
spelt	spinazie
spruitkool	suikerbieten
tabak	tarwe
thimotheegras	triticale
uien	veldsla
voederbieten	warmoes
wintergerst	winterhaver

winterrogge	winterspelt
wintertarwe	wintertriticale
witloofwortelteelt	witte/gele mosterd op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt
wortelen	wortelpeterselie
zomergerst	zomerhaver
zomerrogge	zomerspelt
zomertarwe	zomertriticale
zwarte mosterd op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt	bloeiende groenbemesters op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt

Bijlage 2: van niet-bijenattractieve gewassen en minder bijenattractieve gewassen

Niet bloeiende of niet- bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid/geplant worden in de twee jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met clothianidin en/of thiamethoxam	
Chinese kool,paksoi en komatsuna	Engels raaigras
Italiaans raaigras	Andijvie,radicchio rosso, suikerbrood
Asperge openlucht	Asperge productieveld
Asperge productieveld openlucht	Babyleaf geogst tot het stadium 8 bladeren
Bieslook consumptie bladeren en/of stengels	Bieten
Bloemkool (witte en groene)	Boerenkool (krulkool, palmboerenkool)
Bosuien (lente-ui)	Broccoli
Cichorei	Citroenmelisse (consumptie bladeren en/of stengel)
Dille (consumptie bladeren en/of stengel)	Dragon (consumptie bladeren en/of stengel)
Gazons en grasvelden (behalve golfterreinen)	Gerst
Golfterreinen	Grasland-weiland
Grasteelt	Graszaadteelt
Haver	Haver (zaadproductie)
Kervel (consumptie bladeren en/of stengels)	Knoflook
Knolselder	Knolvenkel
koolraap	koolrabi
mergkool en voederkool	mierikswortel
miscantus	pastinaak
peterselie (consumptie bladeren en/of stengels)	prei
prei (zaaibed)	raap (stoppelraap,meiraap)
radijs	rammenas en rettich
rode biet	rogge
roomse kervel (consumptie bladeren en/stengels)	rozemarijn (consumptie bladeren en/of stengels)
rucola	schorseneren
selderij(bleek-, groene en witte)	sjalot
slasoorten	sluitkool (kabuiskool, witte, rode, savooi- en spitskool)
snijselder	sorghum
spelt	spinazie
spruitkool	suikerbieten
tabak	tarwe
thimotheegras	triticale
uien	veldsla
voederbieten	warmoes
wintergerst	winterhaver

winterrogge	winterspelt
wintertarwe	wintertriticale
witloofwortelteelt	witte/gele mosterd op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt
wortelen	wortelpeterselie
zomergerst	zomerhaver
zomerrogge	zomerspelt
zomertarwe	zomertriticale
zwarte mosterd op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt	bloeiende groenbemesters op voorwaarde dat de bloei mechanisch verwijderd wordt

Bijlage 3: lijst van minder bij-attractieve teelten

Minder bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid worden vanaf het derde jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met clothianidin en/of thiamethoxam
Aardappelen
Aardappelpootgoed
Engelwortel
Mais
Suikermais
Vezelvlas

De niet vermelde teelten kunnen niet gedurende de 5 jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met clothianidin en/of thiamethoxam.